

Entertainment

Omroepster, 1983

WAARGEBEURD

In Gedane zaken, de onregelmatig verschijnende terugblikrubriek, beschouwt **ASTRID JOOSTEN** (Beverwijk, 22 maart 1958) haar werkzame leven op televisie (en in de film). *Door Johan Reijnen*

OMROEPSTER (1983-1987)

Ik studeerde in Amsterdam en op een zondag kwamen mijn ouders op bezoek. Mijn vader had een advertentie uitgeknipt: VARA zoekt omroepster. Hij zei: 'Je spreekt je talen en het is ook nog eens "onze" VARA.' Ik vond het een domme actie maar toen ze weg waren dacht ik: ik kan altijd een briefje schrijven. Er bleken 600 sollicitaties te zijn binnengekomen. Ik moest naar Hilversum voor een stemtest en uiteindelijk werd ik het en had ik als student het meest in het oog springende bijbaantje van Nederland.

BIJ KOOS (1984-1986)

Op een dag belde Koos Postema me met de mededeling: 'Ik zie wel wat in jou.' Dat werd *Bij Koos*: anderhalf uur live op zaterdagmiddag. Het was 't eerste niet-kinderprogramma op de zaterdagmiddag, met actualiteiten en gesprekken – een talkshowachtig magazine met diverse elementen. Omdat het anderhalf uur duurde, wilde Koos een jonge vrouw naast zich, die behalve gesprekken voeren ook de artiesten aankondigde en het weer voor het weekeinde presenteerde. Daarmee was ik de eerste weervrouw op de Nederlandse televisie. Drie dagen

per week zat ik op de redactie tegenover Koos. Hij was een echte onderwijzer, ging me alles uitleggen en ik zoog al die informatie op. Van Koos heb ik eigenlijk alles geleerd, het hele metier.

JOURNAAL (1987)

Toen *Bij Koos* stopte hield ik alleen het omroepen over, terwijl ik net de smaak te pakken had. Dus ging ik *bij Koos* te rade of ik bij *Achter het nieuws* stage zou kunnen lopen. Daar kende ik de mensen. Hem leek dat niet zo'n goed idee: 'Aan die slangenkuil wil ik je niet blootstellen.' Hij offerde het NOS-*Journal*: 'Schrijf nou maar een brief aan de hoofdredacteur en zet eronder: "Van harte aanbevolen door Koos Postema". En zet er ook bij dat je er geen geld voor wilt.' Dat heb ik gedaan. Bij het *Journal* vonden ze die sollicitatie maar vreemd omdat ik al óp tv was. Ze dachten dat ik nieuwslezer wilde worden. Maar ik wilde berichten maken, onderwerpen mee bedenken, het vak leren. Dus heb ik in de zomer stage gelopen en daarna werd het een betaalde baan. Eerst op de redactie binnenland en daarna sociaaleconomisch nieuws. Ik heb er enorm veel geleerd. Daar ben ik Koos nog steeds dankbaar voor.

NOVIB AMBASSADEUR (1988-1999)

Ik ben ruim 12 jaar het gezicht geweest van Novib. Nu doen veel mensen het voor diverse instanties maar in de jaren 80 was ik een van de weinigen. Door Novib heb ik het arme deel van de wereld leren kennen. Tegenwoordig is iemand dan in dienst van bijvoorbeeld de Post-codeloterij. Het is een hele industrie geworden. Ze krijgen betaald en vliegen vaak business class. Ik deed 't onbezol-

TWEE VOOR TWAALF VRIJDAG, NEDERLAND 2, 20:30 UUR

Twaalf vragen voor twee kandidaten. De quizvragen gaan over de meest uiteenlopende onderwerpen en de antwoorden geven een sleutel tot het vormen van een twaalfletterwoord, dat uiteindelijk de oplossing van de quiz is.

KANNIEWAARZIJN VRIJDAG, NEDERLAND 1, 22:30 UUR

Astrid Joosten stelt – ondersteund door een team van gerenommeerde cabaretiers en andere prominenten – absurde situaties aan de orde, die voortkomen uit de regelgeving en het gedrag van overheden, instanties, bedrijven en burgers.

Entertainment

Twee voor twaalf, nu

Twee voor twaalf, 1992

Jongbloed & Joosten

HOLLANDE HOOSTE

'HEEL FIJN OM MET **JEROEN KRABBÉ** TE WERKEN EN LEUK OM TE ERVAREN HOE HET ER OP EEN FILMSET AAN TOE GAAT.'

Off screen, met Jeroen Krabbé

‘MIJN EERSTE **GROTE TALKSHOW** DIE IK ALLEEN MET EEN HOOFDGAST MAAKTE.’

digd en gewoon economy class. In die tijd was zulk werk op een heel andere leest geschoeid. Je doet iets omdat je het graag wilt doen en anders niet. Klaar.

Op een gegeven moment merkte ik dat ik derdewereld-eelt kreeg. Toen wist ik: nu moet ik stoppen. Je moet er vol van zijn en dat moet van de buis spatten.

JONGBLOED & JOOSTEN (1988-1990)

Bij de VARA hadden ze geen programma meer voor me en werd ik telkens met een smoesje afgescheept. En toen belde de TROS. ‘Kom bij ons, we hebben allemaal plannen met je, je kunt veel meer.’ Ik dacht: naar de TROS? Dat kan helemaal niet. Wim Bosboom had net die overstap gemaakt en daar werd behoorlijk negatief op gereageerd. Dat zou mij ook weleens kunnen overkomen. Ik ben toen al mijn vrienden en mijn ouders gaan raadplegen en die zeiden unaniem: doen! Marcel van Dam, destijds VARA-

voorzitter – schrok: ‘Heb je al getekend?’ Dat had ik niet, maar ik had wel een mondelinge overeenkomst. Dus ik ging. *Jongbloed & Joosten* werd een kijkcijfersucces. Het was nieuw, een magazine. We waren anders dan de andere talkshows: vlot, met een heel jong team en we namen mensen aan als Eppo van Nispen tot Sevenaer, nu directeur van de CPNB, de huidige directeur van de NTR Paul Römer, Bert Maalderink die nu voor *Studio Sport* werkt. We maakten 48 afleveringen per jaar, op de zomer en Kerstmis na. Best zwaar, maar het was zó’n leuke tijd. Het geheim van het succes was dat Jaap en ik elkaar alles gunden.

Het stopte omdat we ruzie kregen met de TROS. Die wilde op het programma-budget korten. We waren onderbemand en vonden dat niet kunnen. Dus spraken we af dat we keuze aan de TROS zouden laten: óf we houden ons budget óf we stoppen. En toen zei de TROS: oké dan stoppen we ermee. Dat hadden we – met die kijkcijfers – natuurlijk nooit verwacht. Op het parkeerterrein zeiden we tegen elkaar: ‘We hebben zojuist ons program-

ma opgeblazen.’ Jaap zegt nog altijd: het was een goede beslissing want we zijn op het hoogtepunt gestopt.

IN HET NIEUWS (1990-1991)

Mijn manager John Bukman riep meteen: ‘Niks aan de hand. Met die kijkcijfers moet je gewoon naast de telefoon gaan zitten. Maak maar een lijstje bij welke omroep je aan de slag wil.’ Ze stonden er allemaal op, behalve de VARA. Want Van Dam had gezegd: ‘Het is hier geen duiventil. Eenmaal eruit is nooit meer erin.’ En toen ging de telefoon. Marcel van Dam. Ik zei: ‘Het is toch geen duiventil?’ Ik mocht terugkomen omdat ik me nooit negatief had uitgelaten over de VARA en niet had nagetrapt.

Van Dam was het niet ontgaan dat die duopresentatie goed werkte en had *In het nieuws* met Paul Witteman voor me in gedachte. Paul was journalistiek meer onderlegd en ik was de kijkcijferliefeling. Ik droeg fleurige jurkjes en Paul vond dat niks. Of het niet wat ingetogener kon. Hij was veel serieuzer en eigenlijk ook heel

‘IK BEN ONGELOOFLIJK TROTS OP HET INTERVIEW DAT IK MAAKTE MET LOUIS VAN GAAL.’

onzeker. Hij zat nog niet zo lang bij de televisie en was het nog een beetje aan het uitvinden. Paul was destijds – geheel in tegenstelling met wat-ie nu met Jeroen doet – een behoorlijke solist. Het programma had meer tijd moeten krijgen, er had veel meer ingezet.

TWEE VOOR TWAALF (1991-heden)

Omdat ik bij de TROS *Jongbloed* & *Joosten* combineerde met *Triviant* en die combinatie heel leuk vond, besloot Van Dam *Twee voor twaalf* dat al tien jaar van de buis was, nieuw leven in te blazen. Ik kon nooit bevroeden dat het 23 jaar later nog zo’n succes zou zijn. Het heeft even geduurd voordat ik het programma in de vingers had. *Twee voor twaalf* was een instituut en Joop Koopman was dat natuurlijk ook. Ik wist ook niet of mijn soortelijke gewicht voldoende was. Je moet je bagage bij zo’n quiz ook meewe-

gen en het moest niet te gezellig worden. Inmiddels ben ik meegegroeid en past het me als een jas. We hebben het in de loop der tijd aangepast zonder het idee van Ellen Blazer, de bedenker van de quiz, geweld aan te doen. De speeltijd is hetzelfde, de vragen zijn uitgebreider, met meer illustraties en animaties. Als je nu een aflevering uit de tijd van Joop Koopman terugziet, schrik je van het trage tempo. Dat gaat niet meer.

DE VERLEIDING (1992-1993)

Ik zei tegen Vera Keur, toen VARA-voorzitter: ‘Weet je dat het bedrag dat jaarlijks aan reclame wordt uitgegeven om de consument te beïnvloeden gelijk is aan de begroting van het ministerie van Verkeer en Waterstaat? Is het niet interessant om daar een programma over te maken? Vera aarzelde. Reclame bij de VARA? Uiteindelijk ging ze overstag. We nodigden cam-

pagnemakers uit in de studio en in elke uitzending zaten ook buitenlandse reclame-makers die spotjes lieten zien dat wij niet kenden. Veel reclamebureaus wilden graag op televisie laten zien hoe een campagne tot stand kwam. Een enkele keer weigerde de opdrachtgever omdat die niet wilde dat er in hun ‘keuken’ werd gekeken.

DE SHOW VAN JE LEVEN

(1996-2000)

Mijn eerste grote talkshow die ik alleen met een hoofdgast maakte. Er was een Doos van het Dilemma, waarin we iemands achilleshiel probeerden bloot te leggen. Ik weet nog goed dat ik de eerste keer enorm nerveus was en twijfelde. Kon ik het wel? Het vergde veel voorbereiding maar was ontzettend leuk om te doen. De aflevering waarin Wim Kok liet zien totaal niet met een muis overweg te kunnen, was legendarisch. En Coen Flink deed alleen nog maar televisie en film, maar durfde het toneel niet meer op. Pierre Bokma probeerde Flink over te halen met een mooie rol. Flink zei toch nee. Het bleek een te groot dilemma voor hem. Dat was bijzondere televisie. Het gesprek met Rudi van Dantzig vond ik heel geslaagd. Harry Mulish was een fijne gast om te interviewen. Iedereen waarschuwde me dat Mulish afstandelijk was en een drempel opwierp. Het tegendeel bleek het geval: een heel aardige, toegankelijke man.

OOG IN OOG (2001-2003)

Het budget voor *De show van je leven* werd naar beneden bijgesteld en daar is *Oog in oog* uit voortgekomen. Interviews zonder poespas. Ik ben ongelooflijk trots op het interview dat ik maakte met Louis van Gaal. Daar ging een enorme voorbereiding aan vooraf en ik heb er mijn stinkende best op gedaan. Na afloop zei Van Gaal tijdens een borrel tegen me: ‘Ik ben al zo vaak geïnterviewd voor televisie maar het is nog nooit zo goed gedaan als door jou’. Ik heb er een vriendschap aan overgehouden.

We hebben ook een aflevering gemaakt met Antonie Kamerling. Hij was heel open en vertelde dat-ie heel moeilijk om kon

gaan met prikkels en dat hij daarom ook uit Amsterdam was vertrokken. En hij vertelde dat-ie bij tijd en wijle moeite had met het leven en dat het hem soms depressief maakte. Daarna – als we elkaar troffen – ging het gesprek direct de diepte in. Dat hij zelfmoord had gepleegd, hoorde ik in de auto op weg naar Hilversum. De tranen sprongen in m'n ogen.

OFF SCREEN (2005, Pieter Kuijpers)

Pieter is bij mij thuis geweest samen met de producent. Heel fijn om met twee grote acteurs als Jan Decleir en Jeroen Krabbé te werken en leuk om te ervaren hoe het er op een filmset aan toe gaat. Ik ben geen actrice en zag enorm op tegen de repetities. Ik speelde in die film mezelf, maar eigenlijk is dat onzin. Je moet die tekst toch uit je hoofd leren, je moet weten hoe je iemand aankijkt, wat je met iemand

hebt en wat niet? Dat moet je toch uitstralen. Kortom, het is gewoon een rol met regie.

16 MILJOEN RECHTERS (2005-2006)

Televisie moet tot lering ende vermaak zijn. Daarom zit ik ook bij de publieke omroep. In die tijd stonden kranten vol chocoladeletters: dat er strenger gestraft moest worden en dat elke crimineel er mee weg kwam. Ik dacht: als je nu eens in het hoofd van de rechter zou kunnen krui- pen en de afwegingen zou kunnen maken die hij maakt, wat zou je dan doen? Zou je dan zwaarder straffen, dezelfde straf geven of lichtere straf opleggen? Dus hebben we juristen aangetrokken, zaken die nooit de krant hadden gehaald nagespeeld en iemand van het openbaar ministerie hield een requisitoir. Vervolgens hield een advocaat het pleidooi en moest het publiek

beslissen. Dat resulteerde in een uitspraak en een echte rechter legde dan nog eens uit waar hij voordat hij tot een uitspraak kwam allemaal rekening mee hield. Dat alles met de bedoeling dat de kijker meer begrip zou krijgen voor de rechterlijke macht en beter zou snappen hoe een uitspraak tot stand komt. Of het echt geholpen heeft, weet ik niet.

We hebben het publiek na elke uitzending een enquête laten invullen over aan welk beeld een rechter zou moeten voldoen. Op een congres heb ik de rechterlijke macht daar later op verzoek mee geconfronteerd. Ze hadden een heel ander beeld van hun imago, ze leefden in een ivoren toren. Het was zo'n gesloten bolwerk, maar inmiddels is daar wel het een en ander verandert.

KANNIEWAARZIJN (2011-heden)

Een bewerkelijk programma. Ook weer in de traditie om ingewikkelde processen voor een breed publiek begrijpelijk te maken. Het is echt niet zo dat we alleen maar heel ernstig zitten te kijken. We lachen heel wat af, soms tot ergernis van onze burens in het VARA-gebouw. Maar er wordt heel serieus onderzoek gedaan want de consument mag zijn of haar klacht graag wat aandikken. We passen van tevoren hoor en wederhoor toe want als wij met deze kijkersaantallen een bedrijf onheus bejegenen heeft dat grote gevolgen – voor dat bedrijf én voor ons. Dat kunnen we ons niet permitteren. Als een zaak goedgekeurd is, gaat-ie naar de schrijvers en die maken de scènes. Daarbij mag je niet betekenis verschuivend zijn, want dan leg je een bedrijf dingen in de mond die niet gebeurd zijn. Het is satire, maar daarbinnen let de omschrijving nauw. Ook mijn rol is heel nauwgezet omschreven. Tijdens een redactievergadering lach ik naar hartenlust mee, maar op het scherm ben ik de anchor. Wat ik daar zeg moet waar zijn, dat is het houvast voor de kijker. Ik moet het rustpunt in de gekte blijven. Ik kan nooit in een commercial staan, geen reclame maken voor bont en geen kleding dragen die onder nare omstandigheden zijn gemaakt in Bangladesh. Daar hoeft ik niet over na te denken, want dat past ook helemaal niet bij mij. ←